
kisdobos
1981. MÁRCIUS

Március 15-én

az 1848-as forradalomra emlékezünk,
arra a napra, amikor az elnyomás hosszú évszázadai után
Petőfi és társai szavára talpra állt a nemzet
s harcba indult a szabadság kivívásáért.

Március 21-én

az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság
kikiáltásának évfordulóját ünnepeljük.
Az akkori álmok, nagyszerű tervek csak 1945. április 4.
hazánk felszabadulása után válhattak valóra.

Tavasz kezdete volt

A Lövölde tér öreg fái már bontogatták rügyeiket, a tér megkopott pázsitja újra zöldellni kezdett, s a Városliget felől friss, tavaszi illatokat hozott a szél. 1919 márciusa utolsó napjaiban történt...

...Az utcákon, a körutakon naphosszat hömpölygött a proletárhatalmat ünneplő tömeg, a külvárosi gyárak munkásai, a harctérről hazatért még gyűrött, rongyos egyenruhájukat viselő katonák...

A városban vörös zászlókkal díszített teherautók cirkáltak, a teherautókon vörös pántlikás katonák és matrózok voltak. A háborúba, a nélkülözésbe belefáradt emberek tele voltak lelkesedéssel, reményekkel, tervekkel. Érezték, hogy új élet van kialakulóban, egy új rendszer alapjait rakják le...

Ez a mindenkit magával ragadó forradalmi lendület gyűjtötte össze Halácsy tanárnál a Rottenbiller utcai fiúkat és barátaikat. Mi, gyerekek ugyanis nemcsak távoli szemlélői voltunk az eseményeknek, hanem mindenütt ott akartunk lenni, a tüntetéseken, népgyűléseken... Tavasz volt, forradalom, és mi fiatalok voltunk. Éreztük, tudtuk, hogy mindabból, ami az országban történik, nekünk, fiataloknak is részt kell vállalnunk...

Erről folyt közöttünk a vita...

Halácsy tanár szokása szerint most is sokáig hallgatta a vitát, majd ő kért szót. Elmagyarázta, hogy a munka, amit most elkezdünk, a szervezet, amelynek a létrehozását elhatároztuk, teljesen új ifjúsági mozgalom lesz... Éppen ezért nyugodtan állíthatjuk, hogy úttörő szerepet vállal az ifjúság körében. Ekkor az egyik fiú közbekiáltott:

— Ha úgy van, legyünk úttörők!

Halácsy csak egy pillanatig gondolkodott, s máris azt felelte:

— Igazad van, miért ne lehetne az új mozgalom neve úttörőmozgalom, a tagjai pedig, akik részt vesznek a munkájában, úttörők!

...Így indult el útjára az 1919-es úttörőmozgalom.

Részletek Surány Pál visszaemlékezéseiből

Jobbágy Károly

A zászló (részlet)

Csattog, lobog fenn a zászló,
büszkén lengve,
mintha nyíló és pompázó
virág lenne,

mely az égen – mint a réten
a virágok –
betáncolják a friss szélben
a világot.

Csattogása (mert a zászló
ritkán hallgat)
jelenti a felburjánzó
forradalmat...

Páskándi Géza

Vörös lobogó

Van egy selyem, de nem ruha,
ki szereti – annak puha,
ki gyűlöli – annak kemény.
Munkásoknak – piros remény.

„...e fiatalember Petőfi Sándor volt..."

Részlet Táncsics Mihály Életpályám című könyvéből

Pár nap múlva, március 14-én már az utcán, ablakom előtt is észrevehető volt a mozgalom, főképp másnap, március 15-e reggelén; kiváltképpen a közel szomszédságban levő gimnáziumbeli ifjúság élénksége, zsibaja jelenté, hogy valami szokatlan dolog van készülőben. A porkoláb egy szót sem szólt ugyan, mikor reggelimet behozta, pedig igen szerettem volna kérdést intézni hozzá a múlt éj folyamán a börtön udvaráról behatolt zúgás oka felől, de mégis jobbnak gondolám hallgatni, azt hivén, az ő felelete helyett majd kiolvashatok valamit a „Pesti Hírlap" hasábjainak sorai közül, ugyanis erősen hittem, hogy azt ma is kezemhez szolgáltatják. Csalódtam; nem hozták el, vagy nem adták be hozzám.

Mikor a börtönőr az ebédet hozta, szintén néma volt szokása szerint, vagy talán szigorúbb tilalom folytán.

Az eső aznap szünet nélkül esett. A sürgés-forgás óráról órára nagyobb lett; főkép a börtön-kaszárnya udvarán, honnét a fegyvercsörgés behallatszott; egyik csapat kivonult, a másik bevonult, s ez így tartott egész nap. A szegény katonagépek mozog-

tak előre-hátra. Én az ablakon csüngtem, minden, amit láthattam, nagy mértékben magára vonta figyelmemet. Ha két-három ember egymással találkozott, megállt s titkolódzva suttogott és sebesen ment tova; csak a kézjárásukból lehetett következtetnem, hogy fontos dolog fölött váltottak szót egymással. Délután, a tanórák múltával, az iskolai ifjúság zsibongott, lótott-futott előre-hátra s valamely kaptárból kiköltözött méhraj képét tüntette fel; a tompa morajból azonban egy értelmes szót sem vehettem ki. Kevéssel 4 óra után, éppen börtönöm ablaka alatt, talán valamit értésemre akartak adni, fennszóval mondták: „Átjönnek Budára!" Kevés ember van, kinek füléhez valaha ily üdvözítő hangok jutottak volna el; mert én e percben átértettem, hogy szabadulásom órája ütött.

Néhány perc múlva a térparancsnok halálsápadtan lépett be hozzám jelenteni, hogy forradalom van, hogy a teméntelen népsokaság Pestről már a várban van engem kiszabadítani. Akadozva, hebegve kért, rimánkodott, hogy valami beszéddel a közelgető sokaságot ellene ne ingereljem, mert hiszen ő — mondá — csak alárendelt személy lévén, a felsőség parancsa szerint járt el és teljesítette kötelességét. Megvigasztaltam, hogy nincs oka bántalmazástól tartania. Alig lépett ő ki, már hallatszott a forrongó sokaság moraja. Istenem, mily fennen dobogott szívem!

A népsokaság már börtönöm elé érkezett s megállapodott. Börtönöm ajtaja feltárult és beléptek...

Kiszabadításomat főképp az ifjúság kezdeményezte, hozzá kiválóan a munkás nép csatlakozott; az ifjúság önzetlenül, a honszeretet tiszta lángjától hevítve; a munkás nép inkább hálából. A munkás nép természetes ösztönénél, igazságérzeténél fogva mindig megismerte és megismeri, ki az ő igaz barátja s az iránt háláját minden körülmények közt le szokta róni.

Én összeszedve irományaimat s azokat zsebkendőmbe kötve, magamhoz vettem; azután kocsiba ültünk s alig foglaltunk helyet, a lovakat kifogták, s a kocsit férfiak, ifjak húzták. E közben mind inkább beesteledett s Budavár házainak ablakait amerre elvonultunk, kivilágították; a szabadító sokaság tömegéhez percről-percre mindig több-több nép csatlakozott; kik a kocsit húzták, azokat időnként mások váltották föl, hogy minél többen elmondhassák, hogy e munkában ők is résztvettek. Így halad a menet Budáról a hídon át Pestre, a Nemzeti Színház elé, hol a töméntelen sokaság közül hangok zajlottak fel, hogy a színházban a nádor páholyában foglaljak helyet. De a kívánság teljesítését azon nyilatkozattal mellőztem, hogy nem mehetek a színházba, mert a városházához kell mennem, hogy az ott ülésező új kormány bizottsága tényleg meggyőződhessék arról, hogy valósággal ki vagyok szabadítva.

Oda is az emberek húzták kocsimat. Megjelenvén az ideiglenes új kormány előtt, annak jelenvolt tagjait KENDTEK címen szólítám. Ők elszörnyülködtek, néma csönd állott be, mert önkéntelenül mindenkit azon gondolat fogott el, hogy én vagy már előbb a börtönben vagy kiszabadulásom órájában megőrültem.

Az oda kísérőkhöz, mielőtt szétoszlottak volna, két figyelmeztetést intéztem; egyikben szívökre kötöttem, hogy a forradalom meglévén indítva, mindazt keresztül kell küzdeni, mit a forradalmi elvek követelnek; másik figyelmeztetésem, illetőleg nyilatkozatom az volt, hogy nevem Stáncsicsról a jobb hangzású Táncsicsra változtatom, részint e nagy nap emlékére; részint pedig azért, mivel nagyobbik gyermekem nevemet mindig így ejtette ki.

...Kiszabadításom után aláírási íveket bocsátottak ki s gyűjtést rendeztek számomra; ...volt a gyűjtők között egy fiatalember, aki, ha jól emlékszem, körülbelül 80 frtnyi gyűjteléket hozott. E fiatalember, aki március 15-e előtt személyesen sem ismert, sem pedig én nem ismertem őt, e fiatalember **Petőfi Sándor** volt...

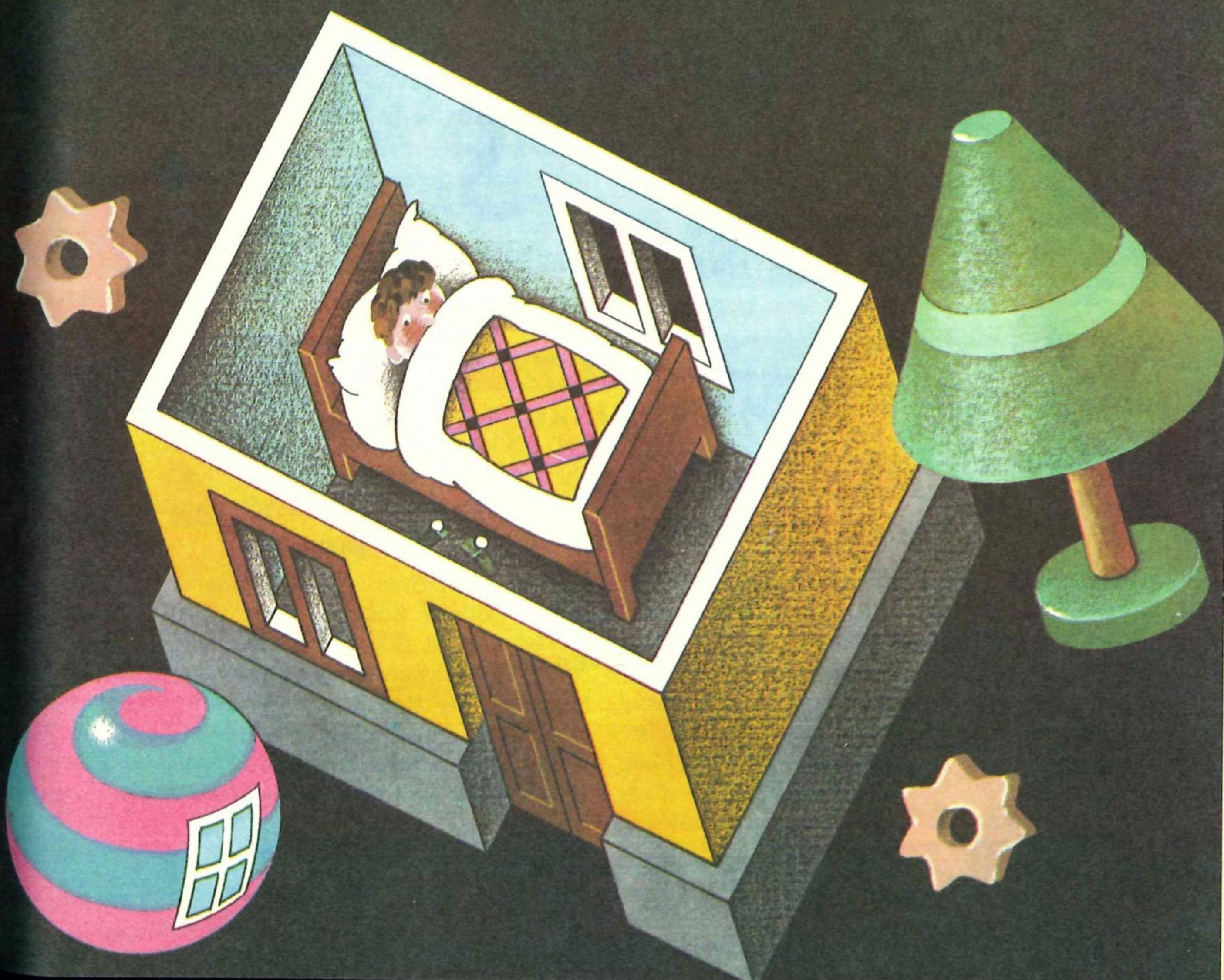
Fecske Csaba

Lurkó király

Ez az én hazám,
az a kicsi szoba:
kacsalábon forgó vár,
aranypalota
az Óperencián túl,
fönn az Üveghegyen,
még annál is túlabb,
a negyedik emeleten
A negyedik emeleten
ahol a madár se jár,
tik-tak, tik-tak, mondja az óra,
s kismutatója,
nagymutatója
az idő rengetegében
egymást követve jár
Éjjel az ablakban
Hold hegedül,
nem hallja, nem látja senki,
csak én egyedül

Legyőztem a sárkányt,
a királylány itt van velem
Kutyuska vigyáz rá,
s én fontos dolgomat végezhetem
Samu, a legyem kulcslyukon befér,
a tündérektől bátorságot hoz,
mert bátorság szükséges
minden fontos dologhoz:
megtudni, miből van a sötétség,
az üveggolyóban ki lakik,
s ha nagyon de nagyon szeretünk,
megtalálni valahol azt a valakit
Utánanézni annak,
a virág mért hervad el,
s ha szólunk, ha kérdezünk szépen,
soha, senki mért nem felel?

Az Óperencián túl,
fönn az Üveghegyen,
még annál is túlabb,
a negyedik emeleten
ahol a madár se jár,
király ott vagyok én,
ott vagyok király
a világ legtetején

Pátkai Tivadar versei

MENYASSZONYOM

Ez az ara,
aradi,

csak egy kicsit
maradi.

Lábán hordja
a kesztyűt

szép kacsóján
a lábtyűt.

Stafírungját
zsebben,

a szépségét
bankban.

AZ ELSŐ LECKE

Ez az ÍRÁS átabota
csupa ága csupa boga

a Róka-betű cikornya
az Á pedig templom tornya

nem ismersz a hosszú Í-re
elhasalt mint jégen Imre

a S ö-betű kissé kövér
nincsen rajta ösztövér-e S

AHOL LAKTAM

volt egy utca:
MESE UTCA,

nem volt széle,
hát még hossza!

Kinevezték,
elnevezték,

úgy hívják ma:
MESE TÉR.

Széle is van,
hossza is van:

nem nő rajt most
PIPITÉR,

láthatja,
ki odaér!

Békés Rozi munkája

Balogh Béni

A Gombás-híd hőse

Fanyar koratavaszi szél fütyült az esőktől megduzzadt Duna partján. A hajnali eget komor felhők borították...

Nehezen világosodott.

A folyam partján elnyúló kisváros szűk utcái teljesen néptelenek voltak. Pedig egész éjjel nem volt nyugovása Vácnak. A helységet megszállva tartó osztrák hadsereg a város szélére, a Héthalom és a Hétkápolna környékére vonult. Senki sem tudta, miért, s mi okból?

Az elmúlt húsvéti ünnepek alatt szinte mindenki bezárkózott, kivéve azt a pár locsolkodót, aki a háborús helyzet ellenére is megtartotta ezt a régi szép szokást.

A nagy hír — a bezárkózás ellenére is — elterjedt a városban: nagypénteken, Isaszegen nagy győzelmet arattak a honvédek.

Most már csak Pest, a főváros következhet! — reménykedtek. Arra, hogy Vácott is nagy csata lesz, még senki sem gondolt.

Márton csizmadiamester, ki a Duna partján lakott, szintén nem gondolt erre. Arról beszélt, hogy két lányának mily kevés locsolója volt az idén.

— Dehát kinek van ilyenkor ilyesmire kedve? — fordult a feleségéhez.

— Ne ezen törje kegyelmed a fejét, hanem a csizmával törődjön... Hátha ma eljönnek érte Diósjenőről?

— No, abból se lesz már semmi, lelkem. Ha idáig nem gyüttek, már jóideig elmaradnak.

No, ez akkor ennyiben maradt.

Aztán a ködös reggelen a húsvét utáni kedden a szorgos csizmadia még egyszer kisuvickolta a szép, új sárga csizmát, „akiért" a megrendelője nem jött.

A váci temetőben, amíg a mester úr az új csizmát suvickolta, a nedves sírok között osztrák katonák tébláboltak. Egyik felállt, nagyot nyújtózott, a másik meg ásítozva a sír szélére ült. Valahány várta, milyen parancsot kap. Azt, hogy itt csata lesz, álmodni sem merték.

Reggel kilenc óra lehetett, amikor egy lovas futár érkezett a temetőbe, s az egyik kapitányt kereste.

— Miért ez a nagy sietség? — kérdezte tőle egy káplár?

— Tán te a füleden aludtál? — fordult feléje az mérgesen. — Hát nem hallottad, hogy jönnek a magyarok?

A hír perceken belül végigfutott a katonák között.

Nem messze, az egyik kápolna falánál, bő tábori köpenyében maga Götz generális távcsövezte a ködből kibontakozó tájat... Közben segédtisztje, egy hórihorgas, vörös orrú, bécsi kiejtéssel darálta neki:

— Jött az úton egy huszárszázad, de visszapuskáztuk őket!

— Nagyszerű, nagyszerű! De nyugodjon meg, mások is jönnek. Ha igaz, hogy Damjanich Veresegyházán táborozott, akkor ez az ördög még ma ideérhet!

— Könnyen lehet — válaszolta a segédtiszt fanyarul.

Hirtelen viharos eső kerekedett, olyan, hogy felért egy nyári záporral.

— Legalább a magyarok sem jönnek — bölcselkedett a segédtiszt, az osztrák báróivadék, ahogy visszatért a csapatoktól.

— Rosszul ismeri őket, báróm. Emlékezzen csak a felföldi harcokra. Makacs népség — hűtötte le Götz generális, majd hamarosan lóra ült, hogy saját szemével győződjön meg serege riadóztatásáról.

Ám alig vágtatott odább, máris ágyúszót hallott.

— Csak nem a mieink? — kérdezte meglepetten.

Pedig éppen az osztrákok kezdték. Az egyik osztrák tiszt már olyan ideges volt, hogy meg sem várta a magyarok ideérkezését, máris lövetett.

Negyedóra sem telt belé, megszólaltak a honvédek ágyúi is. Damjanich tábornok, a III. hadtest vezére, aki a sereg élén lovagolt, menten parancsot adott az egész arcvonalon a támadásra. Azt hitte ugyanis, hogy Klapka az I. hadtest parancsnoka már Vác fölé, a szőlőhegyre ért, s onnan majd hátbatámadja a városban és a széleken táborozó osztrákokat.

Nemsokára mindenütt véres tusa kezdődött a magyarok és az osztrákok között.

Az ellenség nagyszerű helyzetben volt. A dim-

Szőnyei György rajza

bes-dombos Vác-környék, a temetőkert, a Hét-halom jó védelmi helyet biztosított nekik.

Kezdetben kissé meg is torpant a magyarok előnyomulása. De nem sokáig! Damjanich elrendelte, hogy a csapatok egy része a Gombás-patak kőhídját foglalja el, mert aki azon átjut, már bement Vác kapuján.

Hamarosan több egységnél elhangzott a „szuronyt szegezz, előre" vezényszó. Először, mint elővéd, a derék lengyel légió bátor fiai indultak meg. A rettenetes golyózápor azonban visszaverte őket. Hasonló sorsra jutott a Wasa-féle zászlóalj is. Úgy tűnt, hogy a támadás elakad, és a honvédeknek vissza kell vonulni.

Ám ekkor gyorsan előretört a 3. zászlóalj, a legendás hírű vörössipkások, élükön a rettenthetetlen Földváry Károly alezredessel.

— Utánam, legények! — hangzott fel kemény parancsa, s mit sem törődve a kartácstűzzel, előre ment.

Még egy pillanat sem telt el, máris kilőtték alóla a lovát! Rövid kavarodás támadt, de Föld-

váry menten új lóra pattant, s a csata tovább folyt.

— A fekete honvédtisztet! — harsogta németül a védők parancsnoka, és Földváry felé mutatott.

Újabb vad kartácstűz ropogott, és a vitéz alezredes alól a második lovat is kilőtték. Földváry azonban nem vesztette el a fejét, fürgén felpattant a földről, s újabb vezényszó után gyalog vezette a támadást.

— Ördög ez! Nem fogja a golyó! — kiabálta az osztrák tiszt babonás félelemmel, majd a hídról visszavezényelte csapatát.

Boldog kiáltás tört fel a magyarok ajkáról, és most már a félreállt csapatok is beleavatkoztak a küzdelembe.

Götz tábornok, az osztrák főparancsnok előbb a vasúti töltésnél próbálta megállítani a támadást, de amikor ez sem sikerült, visszavonta csapatait a városba.

Minden hiábavaló volt. A nagy tusában még Götz tábornok is súlyos fejsebet kapott, s rövid idő múlva a magyarok fogságába esett.

A váci nép ujjongott. Mindenki boldogan rohant az utcára, s harsányan éljenezték a győztes honvédeket.

...Az egész város a nap hőséről, a barna képű honvéd alezredesről, Földváry Károlyról beszélt. Köpenyét 14 golyó lyukasztotta át, az egyik csizmája talpa leszakadt, de ő egy karcolást sem kapott!

Délután négy órakor már verőfényes, tavaszi napsütés ragyogott a város felett. A győztes csapatok főparancsnoka, Damjanich tábornok a püspöki palota vendégeként fogadta az ujjongó váci polgárság küldöttségét.

Tizenkét szép váci leány hatalmas virágkoszorúval kedveskedett neki. De jutott a virágokból Földváry Károlynak is.

A nagy ünneplés közepette Földváry alezredes segédtisztje, egy fiatal hadnagy valamit sugdosott a parancsnoka fülébe.

A honvéd alezredes töprengett, gondolkodott.

— Hát, nem bánom, jöhet.

És a nagy ünneplés kellős közepébe Márton mester, a derék csizmadia toppant be, vállán sárga csizmával.

— Azt hallottam — szólt megilletődötten Földváry felé fordulva —, hogy a csatában leszakadt kegyelmed csizmájának a talpa.

— Mi tagadás, így esett — nevetett az alezredes.

— Fogadja hát el tőlem e csekélységet — szólt a derék mester, majd a vitéz katonának átnyújtotta a szép, új, sárga csizmát.

Madár János

Madárhívogató

Gyere,
gyere,
kismadár,
tavasz lesz mégis,
gyere,
gyere,
kismadár,
zengjen még az ég is!

Gyere,
gyere,
kismadár,
ülj ide az ágra,
gyere,
gyere,
kismadár,
szólj rá a világra!

Országhegyi Károly

Egy madár, két madár

Egy madár az ágra száll,
egy madár a drótra száll.
Félre néznek,
szembenéznek,
torkukból egy ősi ének
hegyen-völgyön
túlra száll.

Egy madár, két madár,
gyönge ágon együtt már.

Két madár az ágon.
Olyan mint egy tarkaszőttes,
varázslatos álom.
Félre néznek,
szembenéznek,
tűzpiros már
ez az ének.

Papp Krisztina rajzai

Mircea Sintimbreanu

Fej vagy írás

Megkezdődött az iskola. A falakon újra megjelent a csirizzel odaragasztott kemény szegélyű órarend, a füzetekben a piros ceruza kicsipkézte az első fogalmazásokat, az új könyvek lapjait telefirkálták, hogy el ne felejtsék, „ettől-eddig", s a nyáron nem használt szavak is, „Ide figyelj!", „Mit kell írni?", „Na, tanuljunk együtt!" újra életre keltek.

— Sandu, gyere hozzám tanulni! — kiáltja Nicosur a kerítésen át a szomszédjának.

— Te gyere hozzám.

— Nem, mert nálam süt a nap.

— Nálam pedig jobban.

— Nálunk a verandára ülünk.

— Nálam pedig a diófa alá.

— Igen, de nagyszemű szilvám van...

— Az enyéim még nagyobbak.

— Nálunk nincs itthon senki.

— Itt sincs.

— Ha hozzám jössz, adok valamit.

— Én pedig egyebet adok.

— Tudod mit? Döntsük el a pénzzel. Akarod?

— Akarom.

Egyszerre állnak föl és találkoznak a „senki földjén": az udvarokat elválasztó sáncnál.

— A fej az enyém, az írás a tiéd. Rendben van? — javasolja Nicosur, a zsebében kutatva.

— Rendben — egyezik bele a másik, a burjánokat taposva.

A pénz surrog a levegőben, és elgurul a kövek közé.

— Fej! — kiáltja győztesen Nicosur.

— Nem játszom, az élén van. Még egyszer... Írás! Láttad?

— Igen, de az előbb fej volt... tudod mit? — változtat a fiú a versenyfeltételeken — nyerjen az, aki ötből az első hármat eltalálja.

Már több mint egy órája elmúlt. A fiúk összekucorodtak és megmerevedett tarkóval követik a pénz repülését.

Nicosur készül az utolsó dobásra.

— Nahát, kétszázkilencvenkilencszer írás és kétszáznyolcvankilencszer fej! Ide írtam föl — és egy vonalas papírdarabra mutat.

— És én, ide.

— Többet nem játszom, vége! — duzzog a fiú és a pénzt zsebre teszi. — Összecserélted a papírokat.

— Én? Akármire megesküszöm.

— Esküdj meg!

— Mire?

— A szemedre.

— Én a szememre nem esküszöm.

— Sohasem?

— Nem.

— Esküdj meg!

— Vakuljak meg!

— Jó. Kezdjük elölről.

— Gyerünk!

— Most is háromszázig?

— Addig.

A százhuszonötös (fej) és száztizenegyes (írás) eredményénél a nap unalmában elment lefeküdni.

— Nincs gyufád?

— Nincs. Még maradunk egy kicsit és feljön a hold.

Mindketten türelmesen ülnek le a sánc szélére. Hirtelen a közeli tornácról asszonyhang csendül fel:

— Sandu! Sandu!

„Ha! Anyám!"

— Itt vagyok! — feleli a fiú hangosan.

— Hol?

— Nicunál, együtt tanulunk.

— Nem jössz vacsorázni? Hagyd abba a tanulást!

Sandu feláll, kiveszi kebléből a könyvet és halk hangon ismétli:

— Jól jegyezd meg: százhuszonöt fej és száztizenegy írás!

Aztán fürgén átugorja a kerítést.

— Azonnal, megyek!

Fordította Fodor Sándor

Majtényi Erik versei

Számtanirka

Kockás az irkám:
számtanirka,
felét már sok-sok
szám tarkítja,
másik felét is
mind teleírom,
megférnek szépen a
kockás papíron.

Egyesnek, négyesnek
szilárd a lába,
kettesnek, hármasnak
hajlott a háta,
tátong a nulla,
az ötös: horgas,
perecet árul
sok kicsi nyolcas.

A nehezének
most nekikezdek,
s ha megtanultam
az egyszeregyet,
mind összeáll a
számsor és oszlop,
osztok és szorzok,
szorzok és osztok.

A horgász

Víz partján a horgász,
alatta a széke,
széke mellett zsákja,
zsákban a csalétke.
Abból szokott olykor
a horogra tenni,
jaj, de azon kívül
nincs a horgon semmi!
Horga körül sincsen
semmiféle mozgás —
megöregszik lassan
víz partján a horgász.

A tavasz

Csipkés rüggyel,
madárfüttyel
köszön rám,
köszön rád,
s majd egy reggel,
ha víg kedvvel
jól megráz egy
almafát,
és a fáról,
minden ágról
szirmok fellege havaz,
földön-égen
csodaszépen
tündöklik fel a tavasz.

„A mi nemzedékünk számára még élő valóság volt 1849 szörnyű emléke. Mindennaposak voltak a Kossuth-szakállas öregurak, akik maguk látták a szabadságharcot" — írta Bartók Béláról szóló emlékezésében a nagy pályatárs Kodály Zoltán.

A másik március, a Tanácsköztársaság márciusa egészen mást jelentett Bartók Bélának, a zseniális zongoraművésznek, zeneszerzőnek és tudós népzenekutatónak: „Dohnányi, én és Zoltán Reinitz mellett mint politikai zenei megbízott mellett tanácsadóként zenei direktóriumot alkotunk... Persze óriási zenei reformok készülnek..."

Micsoda reformok? Egy 1919 márciusában készült interjúból idézzük Bartók Béla válaszát: „Nálunk sok nagy tehetség lappang a szegény nép gyermekei között, akiket örökre betemet a meg nem ösmertetés, a tanulás és felösmerés hiánya. Ezen gyökeresen csakis a népiskolai énektanítás megreformálása segíthet."

Világ, zene, Majorka

A Tanácsköztársaság nem vihette végbe az énektanítás megreformálását. Hősi küzdelemben elbukott. Bartók Bélának, s legjelesebb kortársainak szándékát csak jó negyedszázaddal később, a fasizmus és kizsákmányolás nyűgétől megszabadult Magyarországon kezdték megvalósítani.

Most, amikor Bartók Béla születésének 100. évfordulóját ünnepeljük, elmondhatjuk: a tehetségek előtt nálunk nyitva az út. Általános iskoláinkban minden gyermek megszerzi a zenei alapismereteket. Aki rátermett, általános zeneiskolába is járhat. Kinek meg tehetségéből ily sokra nem futja? Az is gazdagodik: a zeneértő, zeneszerető ember a világot jobban, mélyebben érti és szereti.

A budapesti Városmajor utcai iskola úttörőcsapata Bartók Béla nevét viseli. Az iskola minden évfolyamának egy osztálya, illetve raja zenetagozatos. A tanulók negyedének tehát mindennapi kenyere az ének és a zene. De a másik háromnegyede is tiszteli, sőt, ismeri csapatnévadóját. A csapat újságja a Majorka már szeptember óta közöl fejtörőket és több más ismertetést a névadóról. Így készül és készíti fel kisdobos és úttörő olvasóit Bartók Béla századik születésnapjára, március 25-re. A nevezetes évforduló tiszteletére ugyanis vetélkedőt terveznek: „Ki tud többet Bartók Béláról?"

Az iskolai Bartók-vetélkedő legjobbjai továbbra is versenyben maradnak: részt vesznek a „Csak tiszta forrásból" című műveltségi vetélkedőn, amelyet a budapesti úttörőelnökség kezdeményezett.

Szobrok társasága

A Városmajor utcai iskolásokat nemrég külön meglepetés érte. Azóta naponta láthatják az iskola aulájában Bartók Bélát. Pontosabban a művész, tudós és tanár mellszobrát, Ligeti Erika szobrászművész alkotását. Az iskola mögötti parkban Beethoven szobra előtt haladnak el az őszi akadályversenyek másodikosai és a vendég-elsősök, akik még csak szurkolnak, nem versenyeznek a legkisebb kisdobosok hagyományos kiruccanásain. Amikor meg visszamennek a jó öreg iskolába, Koós Károly építész-tervező emléktáblája fogadja őket. Neki köszönhető, hogy az iskola épülete 1912 óta áll, nagyjából úgy, ahogy ma látják.

Szinte azt hihetnénk, ennyi híres ember, nagy elöd emlékének társaságában az iskolások is másmilyenek a Városmajor utcában, mint másutt. Pedig nem másmilyenek.

Ugyanúgy örülnek az őszi akadályversenynek, mint bárhol az országban. A 3. és 4. osztályosok útja a Harangvölgybe visz, tele izgalommal, nehéz vagy éppen mulatságos feladatokkal, a túra állomásain úttörőkkel, ifivezetőkkel. S tán az sem meglepő, hogy az úgynevezett rosszcsont-őrsök ismerik ki magukat leggyorsabban az akadályok között, többnyire ők nyerik meg a versenyt, sőt, ők a legfegyelmezettebbek, mire bemasíroznak a célállomásra. A győzteseknek az egész csapat előtt dicséret jár. Még szalagot is kapnak őrsi zászlójukra. Így aztán a hétköznapok iskolai fegyelmét is kibírják valahogy. Ki kell bírniuk, hiszen a dicsőség kötelez.

A MÉH iskolába jár

Az idén a Bartók-csapat kisdobosai a mozgalom 35. évfordulója tiszteletére sokféle kutatásban próbálnak szerencsét. Történészkednek egy kicsit a nagyok segítségével. Megismerkednek az úttörővasút történetével, a csillebérci táboréval, felkutatják, kik kaptak Kiváló kisdobos kitüntetést, az úttörősajtóban tájékozódnak: miféle, mit írnak és mióta.

Mire marad még idejük? Ügyes beosztással sokmindenre, s ebben is olyanok, mint a többi. Egészségőrködnek, magatartásban versenyeznek és szorgalmasan gyűjtik a papírt. A Majorka költségeit is a MÉH révén szerzett haszonból teremtik elő. Nem a gyerekek mennek a MÉH-be, a MÉH megy az iskolába, ahonnét a nylonzsákokban összegyűlt értékes hulladékot már csak el kell szállítania.

A Bartók Béla úttörőcsapat nagy gondot fordít a kék- és vörösnyakkendőért próbákra. A benevezők otthon és az iskolában egyaránt megfogják a munka végét. A szokásos tennivalókon kívül újabban ők tartják rendben az iskolához vezető Temes lépcsőt, a sziklakertjüket és a sportudvart.

Lélek, álom, tízórai

A Városmajor utcai kisdobosok mindig szorgalmasan készülődnek a kulturális seregszemlére. A Bartók-kórus és kamarakórus általában sikerrel szerepel s gyakran elviszi a pálmát. A kórus lelke dr. Helényi Ferencné, aki olyan zenetanár, amilyennek 1919-ben Bartók megálmodta a jövő pedagógusait. A kórus eredményességén kívül a következő apróság is fényt vet személyiségére: egy úttörőt megállított a folyosón, és csendes hangján megkérte őt, vigye le az egyik elsős kisfiút a napközibe. Miért? — kérdezte az úttörő. Mert nem hozott tízórait — felelte a tanárnő.

A kórus munkáját is illette az elismerés, amikor tavaly az úttörőcsapat megkapta a KISZ Központi Bizottságának Vörös Selyemzászlaját. A zene szelleme, egyébként, egy csöppet sem ünnepélyesen jár-kel az iskolában, s tán éppen ezért minden gyerekhez utat talál.

Tiszta víz a poharakban

Érdekes szokás a Bartók-csapatban az előavatás. Erre április 4-én kerül sor. Rajonként legfeljebb négy pajtás nyeri el ezt a jutalmat. Amikor eldöntik, ki lehet soron kívül kisdobos, illetve úttörő, a rajokban óriási csaták dúlnak. Éppen ez benne az érdekes. Mire megszületik a raj véleménye, mindenki tudja, mit gondol róla a közösség, ha esélyes a megtiszteltetésre, ha nem.

A sportversenyekben is sűrűn jeleskedik a csapat. A gyerekek tudják, hogy Bartók nem csupán a zenét és a gyerekeket szerette, hanem az egészséges életet, a testedzést és a természetet is. Ők ugyancsak szeretik. Elmennek a „Vár a természet" túrákra, és a „Hajrá, őrsök" versenyre is beneveztek. Az őszi, tavaszi fordulós, több-lépcsős sportversenysorozat végén öt leány és öt fiú (mint az őrsök őrse) nevezhet be a kerületi versenyre. Most együtt szurkolunk.

„A magyar gyermek még nem tudja, hogy életére kiható ajándékot kapott 1936 karácsonyára. De tudják mindazok, akik a magyar gyermeket olyan világba akarnák elvezetni, ahol tisztább a levegő, kékebb az ég, melegebb a nap" — írta Kodály Zoltán 1936-ban Bartók gyermekkarainak megjelenése alkalmából.

Milyen volt az a világ, amelyből maga Bartók is jobb levegőre kívánkozott? A második világháború fenyegető veszélye nőttön-nőtt, s 1939 után félelmetesen sötét, embertelen esztendők következtek. Bartók Bélát 1940-ben hazájának elhagyására kényszerítették. Nem akart elszakadni Magyarországtól. Csak a legszükségesebb holmijait vitte magával Amerikába, utolsó budapesti lakását is fenntartotta, s minden levelében utalt a hazatérésre. „Ez az utazás voltaképp ugrás a bizonytalanságba a biztos elviselhetetlenből" — írta elhatározásáról.

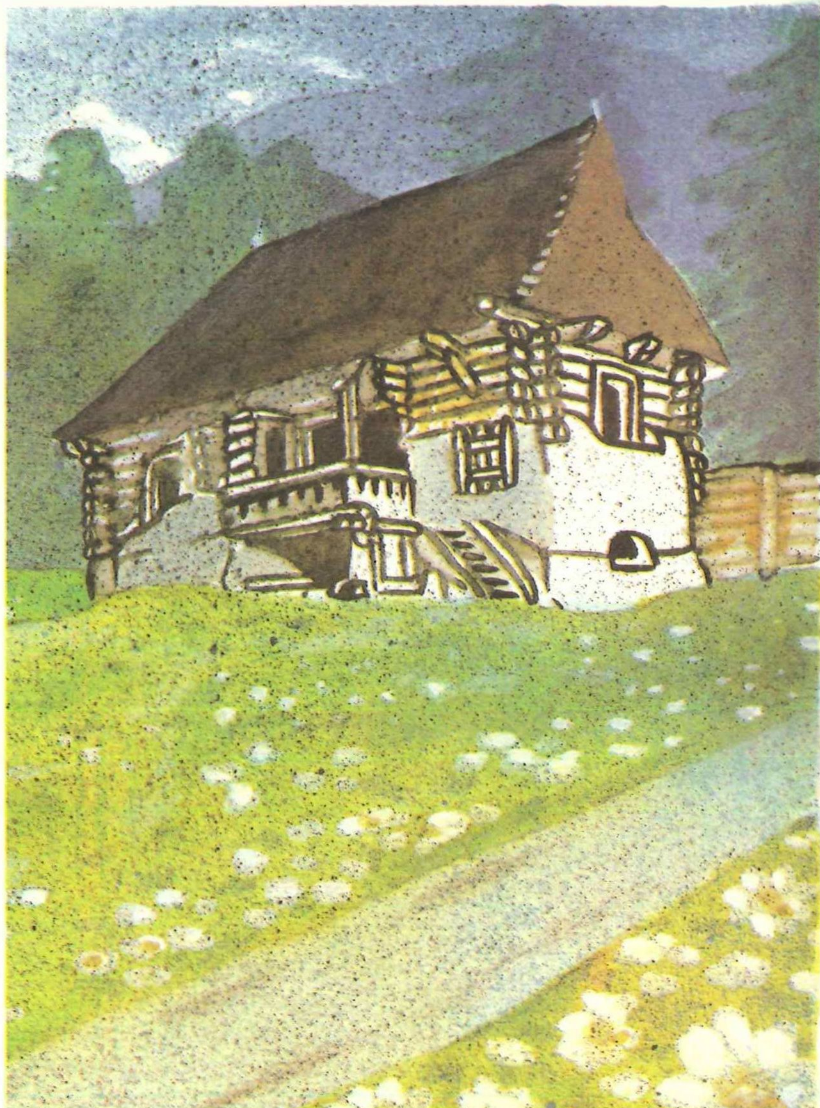
Az elszakadás megtörte, munkakedve csak lassan tért vissza, egészsége pedig egyáltalán nem: 1945. szeptember 26-án halt meg egy New York-i kórházban, alig 65 évesen. „Csak azt sajnálom, hogy tele pogygyásszal kell elmennem" — panaszolta orvosának.

De a poggyász, amit ránk hagyott, ugyancsak felmérhetetlen kincs. Műveiben titokzatos, eleven erő lüktet. Ma világszerte a legtöbbet játszott szerzők egyike.

Végrendeletében azt kívánta, ne nevezzenek el róla Magyarországon semmit, amíg a fasizmus árnyékot vet hazánkra. Nevének tisztaságát halála után is meg akarta őrizni. Ma Magyarországon jó néhány utca, emléktábla hirdeti Bartók Béla nevét. És lám, úttörőcsapat is.

Szőnyei György rajza

Juhász Gyula

Bartók Bélának

Erdély erdői zúgnak,
Ezüst és arany erdők,
Borongó, barna felhők,
Hárfái Nemerének,
– Sirámos dajkaénék –
A dalaidban.

Tisza tájak sírnak,
Panasza jegenyéknek,
Halottas őszi rétek,
Zúgó, fekete nyárfák,
Magányosak és árvák
A muzsikádban.

És fölérez és fölzeng
Az áhitatos ős, szent,
Az ázsiai, mély, nagy,
Szilajbus, boldog méla,
Pogány és büszke lélek,
A régi, régi éden
A zenédben!

ELINDULTAM • SZÉP • HAZÁMBÓL

Részlet × Székely × Júlia × könyvéből

Az apa a szoba közepén álló nagy kerek asztalra helyezte a dobot, s kecses csuklómozdulatokkal ütögetni kezdte azt a két dobverővel, miközben fiára kacsintott, némán figyelmeztetve őt az új játékra.

A kisfiú figyelt. De nem szólt, nem is közelített az új játék felé, kezét sem nyújtotta ki utána. Csak nézett komolyan, csillogó szemmel. Mikor apja hirtelen elhagyta a szobát, akkor kelt föl a kis székről, hogy az új játékhoz lopakodjon.

Kis idő múlva a szülők, a nagymama és az összes nagynénik egybefutottak valami szokatlan zajra.

Ott ült a kisfiú a gyermekszéken, ölében a dob. Olyan erővel, olyan villámgyors egymásutánban követték egymást a dobütések, hogy nemcsak füllel, de szemmel is alig lehetett számon tartani őket.

Szóltak hozzá, nem felelt, rákiáltottak, nem is hallotta, csak dobolt mámorosan, mindenről és mindenkiről megfeledkezve. Édesanyjának jutott eszébe, hogy ha leül a zongorához, és játszani kezd, arra a gyerek okvetlenül felfigyel, mert az mindennél jobban érdekli. Így is történt. Midőn felhangzott a zongoraszó, a kisfiú csakugyan abbahagyta a dobolást. Néhány másodpercre. Utána nyomban folytatta,

de nem ám akárhogyan, összevissza, hanem pontosan úgy, ahogy azt az édesmama zongorajátéka megkívánta. Minden taktus hangsúlyos ütemrésze egy dobütést kapott. Formás kis kamarazenélés alakult ki néhány perc alatt, valami dobszonátaféle.

— Szonáta dobra és zongorára — jegyezte meg a nagymama.

Hegyek között, tűző napban, viharban baktat a vándor. Hátán zsák, kezében vándorbot, és fonográf, lábán csizma. Nem könnyű vándorlás. Maga cipeli nehéz poggyászát. De néha akad egy-egy jószívű jámbor szekeres, elviszi az eldugott falvakba, melyekbe magától el sem találna.

Mennél messzebbre jut, annál szegényebb népet talál. Mennél szegényebb a nép, annál szebben dalol.

Sohasem hitte volna, hogy ekkora boldogság létezhet a földön, mint amilyet ő érez a daloló székely parasztok között. Mily őszinték! Megértik egymást, kevés szóból, dalból, kézszorításból, nézésből. Mennyit tanult tőlük!

Tejjel kínálják, kenyérrel is. Fizetséget nem fogadnak el. Megköszöni szépen, aztán továbbmegy. Másutt gyümölccsel kínálják a dal mellé. Jólesik ez is, az is. Megköszöni, továbbvándorol.

Magányosan folytatja útját.

Letelepszik fáradtan egy szénaboglya tövébe. Konzervet bont. Bicskájával kenyeret szel, szalonnát aprít. Egyszercsak aratólányok éneke száll felé valahonnan messziről. Félre a bicskával, elő a ceruzát! Hallgatja, jegyzi az aratólányok énekét.

Egy csukott ablakú házban siratóasszonyok halottat búcsúztatnak. Megáll az ablaknál, hallgatja, jegyzi a siratóéneket.

Magányos kis kocsmaépület. Majd összedől bánatában, szegénységében. Repedt hangon öregemberek énekelnek benne. Bemegy, közéjük telepszik, bort kér számukra. A homályos szemek felcsillannak, a gyűrött arcok kisimulnak, a kopott hangok felfénylenek. Hallgatja őket, koccint velük, és jegyez, jegyez, jegyez...

Vagy nem jegyez, hanem elindítja a fonográfot. De csak miután bizalmukat megnyerte. Mert a fonográftól félnek. Tőle már nem.

Egymásra találtak.

Bartók és a nép.

A Román Szocialista Köztársaság Úttörőszervezete

Románia fővárosában, Bukarestben alakult meg az első úttörőcsapat, 1949. április 30-án. Ez a nap egyben a Román Szocialista Köztársaság Úttörőszervezetének születésnapja. Az első román pionírok az éhező gyermekeken segítettek. Később munkájukkal részt vettek a szocializmus építésében.

Legfőbb céljuk ma is a munkára nevelés. A pionírszervezet tagjai 4—15 éves gyerekek lehetnek. Az úttörővezetők is, akik szervezik tevékenységüket, soraikba tartoznak. A szervezet egységekre (nálunk csapatokra) és osztagokra (nálunk rajokra) oszlik.

Nyolc éven aluliak az ifjú sólymok. A náluk idősebbek lehetnek a szervezet úttörői.

Jelmondatuk, egyben úttörőköszöntésük: „Népünk dicsőségéért és a szocialista Románia felvirágoztatásáért, a Párt ügyéért — előre!"

A jelmondatra a válasz: „Mindig előre!" Egyenruhájuk: sötétkék nadrág, illetve a lányoknak szoknya, fehér ing, csattal felszerelt barna bőrövvel.

Nyakkendőjük: vörös, kék-sárga-vörös csíkkal, a román nemzeti trikolórral szegélyezve.

Egyenruhájukat baszk sapka egészíti ki. Ez a 3.—4. osztályosoknak fehér, 5.—6.—7. osztályosoknak kék.

Jelvényük (amelyet a blúzon viselnek) a szervezet legfontosabb feladatát jelképezi. A kétoldalt ívben összehajló kalászt alul fogaskerék köti össze az emberi munka, teremtés jelképei.

A román nemzeti színeken nyugvó nyitott könyv az úttörők mindennapi munkájára, a tanulásra emlékeztet. Fölötte pedig a testvérszervezetek jelvényeiben is gyakorta látható pionírláng lobog, a három nemzedék tiszteletére.

A szervezet mai taglétszáma meghaladja a kétmilliót.

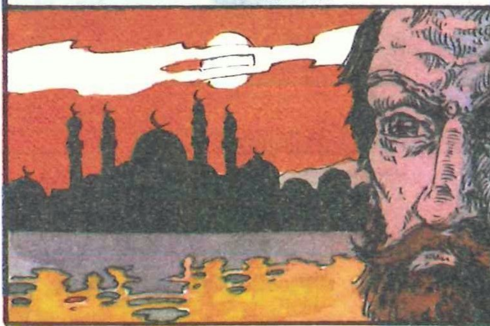
KITÁMADOK SZABADSÁGÉRT!

① BOCSKAI SEREGÉBEN BÁTRAN HARCOLT EGY IFJÚ VITÉZ A TATÁR BETÖRÉS ELLEN. 15 ÉVES KORA ÓTA 40 SEBET SZERZETT CSATÁKBAN ÉLTE FOLYAMÁN.

② BETHLEN GÁBORNAK HÍVTÁK. KÉSŐBB AZ ÚJ FEJEDELEM, AZ ÖNHITT BÁTHORY ZSIGMOND TANÁCSADÓJA VOLT.

FELSÉGED KAPKOD, ÖNFEJŰ, MAGÁRA HARAGÍTJA A SZÁSZOKAT, NEMESEKET, ELJÁTSZOTTA A SZULTÁN TÁMOGATÁSÁT.

③ BETHLEN ÖSSZEESKÜVÉS GYANÚJÁBA KEVEREDETT. TÖRÖK SZÁMÜZETÉSBE MENT. ONNAN FIGYELTE AGGÓDVA ERDÉLY SORSÁT.

④ ZŰRZAVAR EGÉSZ ERDÉLYBEN. BÁTHORYT A NÉMETEK MEGGYILKOLTATTÁK. BETHLEN TÖRÖK SZÖVETSÉGGEL MEGINDUL KOLOZSVÁRRA. FEJEDELEMMÉ VÁLASZTJÁK. – FÉNYES BÉKE LAKJON FÖLDJEIDEN! – KÖSZÖNTÖTTÉK VÁLASZTÓI.

VIVÁT BETHLEN!

II. FERDINÁND A HABSBURG CSÁSZÁR VOLT A MAGYAR NÉP FŐ ELNYOMÓJA, BETHLEN LEGNAGYOBB ELLENSÉGE

6
A FEJEDELEM SOKAT BESZÉLT NAGY TERVEIRŐL HŰ FELESÉGÉNEK, KÁROLYI ZSUZSANNÁNAK
MEGÉPÍTEM ERDÉLYT! ÉS MEG AKAROM ŐRIZNI EZT A KIS ORSZÁGOT. A FŐ VESZEDELEM A NÉMET. ŐT TÁMADOM, A TÖRÖKKEL EGYEZKEDEM

1619-BEN HARCOT KEZDETT. SZÖVETKEZETT A CSEH PROTESTÁNSOKKAL
7
ELFOGLALTA A KIRÁLYI MAGYARORSZÁGOT, A KORONÁT IS FELAJÁNLOTTÁK NEKI, ÉS CSAPATAI BÉCS ELŐVÁROSAIBA IS BEHATOLTAK.

A CSEH FELKELÉST LEVERTÉK, HOMONNAI HÁTBATÁMADOTT LENGYELORSZÁGBÓL! BÉKÉT KELL KÖTNI, VISSZAVONULVA.

1621. NIKOLSBURG. LEMONDOTT A KIRÁLYI CÍMRŐL, DE HÉT FELSŐ-TISZAI VÁRMEGYÉT MEGKAPOTT A CSÁSZÁRTÓL
8
9
A FEJEDELEM GYULAFEHÉRVÁRI FÉNYES PALOTÁJÁBAN NAGY BECSÜLETE VOLT A TUDÓSOKNAK, MŰVÉSZEKNEK. AKADÉMIÁT ALAPÍTOTT. KÜLFÖLDRE DEÁKOKAT KÜLDÖTT. NEM CSAK NEMESEK, DE JOBBÁGYOK GYERMEKEI IS MEHETTEK ISKOLÁBA.

HÁROMSZOR PRÓBÁLTAM HADDAL EGYESÍTENI AZ ORSZÁGOT, NEM SZENVEDTEM VERESÉGET SOHA,... NAGY ÁLMOM MÉGSEM TELJESÜLT! DE 16 ÉV ALATT ERDÉLY FÖLDJÉT ELLENSÉG NEM TAPODTA! ÉPÍTETTEM, GYARAPÍTOTTAM TALÁN EZ IS VALAMI. ÉRDEMES VOLT!
10

Dobra verjük

Thuróczy Mária

Zöldhajú fűzfák

Zöldhajú fűzfák
ma hajat mosnak,
Mélyen a csendes
vízbe hajolnak.
Csobban a folyó,
gyöngye száll rájuk,
fényesül egyre
lombkoronájuk.
Zöld hajuk szárad,
libben a szélben,
zöldhajú lányok,
mint a mesében.

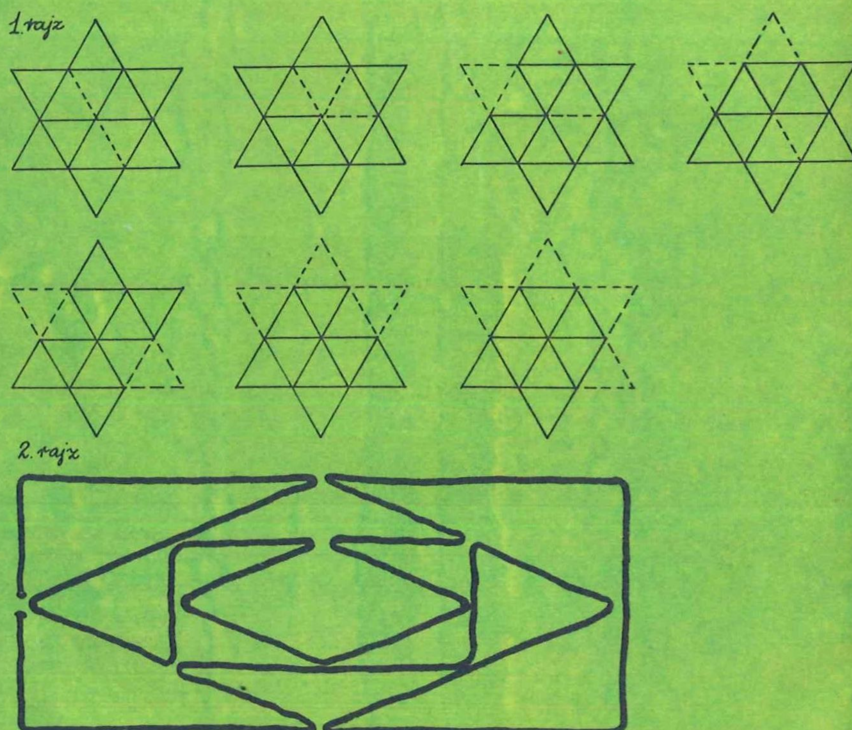
Felettük a csillagok ragyognak csupán, tudniillik azok felett, akik a tatabányai új úttörőház vendégei közül felmennek a ház kupolájába. Ott a csillagvizsgáló. Ez a különös hangulatú, bordás fémkupolával fedett terem nem is szerepelt a házépítés terveiben. A tatabányai bánya központi műhelyének munkásai készítették társadalmi munkában. A kupola, akár a mesebeli ajtók, kívánságra szétnyílik (persze megfelelő mechanikus szerkezet segítségével és némi emberi erővel), a nyílás pedig az egész kupolával elfordítható. Mint a befőttesüvegen a fedő! Ezután már csak a távcsövet kell jól beállítani, és jöhet a vizsgálódás: mi újság az égen, kire hunyorognak tulajdonképpen a csillagok. Tudjuk, a kérdés nem egészen tudományos. Annál inkább alkalmas tudományos kérdések megvitatására a helyi csillagvizsgáló szakkör kis társasága. A viták eldöntésére pedig maga a távcső, amelynek gondos kiválasztásában Kulin György professzor, a jeles csillagász személyesen segített. Kellemes égi utazást minden kíváncsinak!

Rejtvényfejtők figyelem! Alant felsoroljuk a december, január és február havi fejtörők helyes megfejtéseit. A hibátlan megfejtésekről képeslapon küldünk értesítést. E lapot gondosan őrizzétek meg, mert akinek év végéig három képeslapot küldtünk, az könyvjutalmat is kap.

DECEMBER
Keresztrejtvény: Vízszintes: 1. Télapó. **Függőleges:** 3. Lakatos. 4. Asztali. 8. Fenyő.
Betűrejtvény: Karácsonyfa, csillagszóró.
Betűjáték: VÍZ—VÁZ—VÁG—VÉG—JÉG.
Karácsonyfa: 36 szaloncukor, 12 gömb, 6 gyertya és persze 1 csillag.
Egészítsd ki: Hóesés.

JANUÁR
Keresztrejtvény: Vízszintes: 1. Szilveszter. 13. Jeges. **Függőleges:** 10. Újesztendő. 12. Mese.
Csodaszámtan: Akármilyen számot választhatsz, az eredmény mindig 1981.
Csere-bere: Kapus—puska, csatár—tárcsa.
Gyufarejtvény: 1. sz. rajz.

FEBRUÁR
Keresztrejtvény: Vízszintes: 1. Fűtőtest. 12. Kemence. 21. Kályha.
Egy vonallal: 2. sz. rajz.
Lóugrás szerint: Disznóölés.
Tornaóra: A sorrend: Jani, Laci, Peti, Feri.
Számoljunk: 6 fiú és 4 lány.

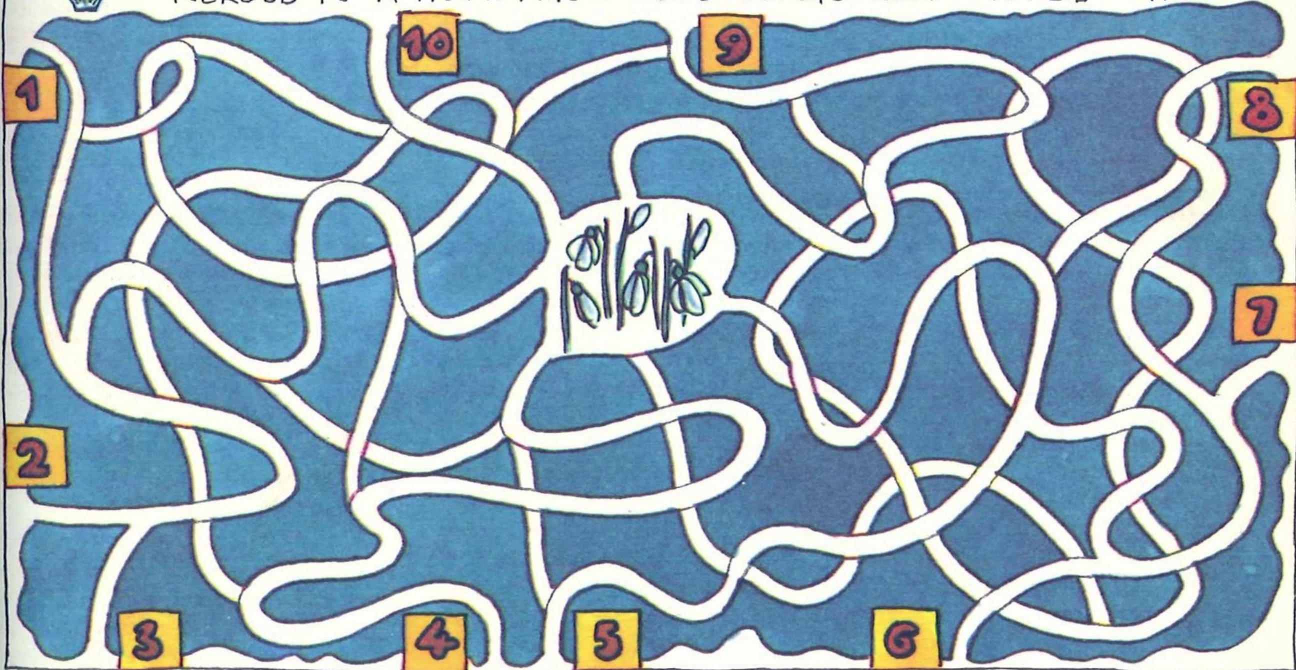
Kedves Coffi! Kirándultál-e már ágyban fekve?

Mélyen tisztelt Pocak! Közlöm veled, hogy ágyban fekve nem lehet kirándulni! Üdvözöl Coffi

De lehet, hidd el! Elmondom, hogyan. A nagymamámnak március 4-én van a születésnapja. Erre a napra mindig szedek neki egy csokor hóvirágot. Idén is nekiindultunk Paprikával a hegynek, csakhogy félúton kibicsaklott a bokám. Fájt is, és alaposan megdagadt. Paprikára támaszkodva hazasántikáltam és ágyba bújtam. Csendben bőgtem egy sort, mert így nem kap hóvirágot a nagymamám. Aztán elaludtam. Mire felébredtem, ott állt az ágyam mellett egy pohár, benne nagy csokor friss, hűvös hóvirág! Azt hittem, álmodom! Szerencsére találtam egy papírt is, ezt ni:

A HÓVIRÁGOT NAGYMAMÁDNAK SZEDTE AZ OROSZLÁN ŐRS. HOGY TE SE MARADJ KI A KIRÁNDULÁSBÓL, ÍME EGY RAJZ: KERESD KI A HÓVIRÁGOK FELÉ VEZETŐ LEGRÖVIDEBB UTAT!

Coffi, el se tudom mondani, mennyire örült a nagymamám! És én is örültem, amikor megtaláltam a legrövidebb utat. Látod, így kirándultam én ágyban fekve, az oroszlánok jóvoltából. Szia, Coffi! Pocak

Marék Veronika munkája

TAVASZI MUNKÁK
Nagy Lajos
pomázi kisdobos
munkája

Postafiók 100

Ötletpályázatunk egyik gyöngyszemét közöljük most. Azért dicsérem ennyire, mert azonkívül, hogy ügyes, megszervezhető, megvalósítható nálatok is! Itt a tavasz, a jó idő — játékkal, munkával használjatok ki minden percet és legyetek sokat szabadban, a jó levegőn!

Most pedig következzék **Trombitás Krisztina** pajtás (Szücsi, Széchenyi út 56. 3034) leírása:

„Akadályversenyünkön tíz állomás volt. Mindegyiken ifivezetők voltak az állomásfőnökök. Az első állomáson ismertették, milyen feladataink lesznek. A másodikon kiderült, hogy az „ellenség" felrobbantotta a hidat. Ezért egy képzelt szakadék felett kötélen kellett átkúsznunk. Ezután kislabda dobás következett. Ez volt a fegyver, mellyel célba találtunk. Volt olyan állomás, ahol kiderült, az egyik harcosnak eltörött a sípcsontja, s megfelelően kellett őt ellátnunk. Volt, ahol nem találtuk az állomás vezetőjét. Ő ugyanis számkártyával a homlokán megbújt, és nékünk is fel kellett tennünk azokat. Ha leolvasott egyet, az azt jelentette, hogy a meglevőből, pontjainkból néggyel kevesebbünk maradt. Szomorúak voltunk, mivel két pontocskánk lett ezután az állomás után, de ezekre aztán roppantul vigyáztunk! Mocsárban is jártunk, legalábbis képzeletben, meghatározott papírdarabokra lépkedve. Tetszett az az állomás, melynek közvetlen közelében tárgyakat rejtettek el — térkép, sapka, táska, számkártya —, és bizonyos idő alatt kellett ezeket megtalálnunk. Volt olyan állomás, ahol úttörődalokat énekeltünk, azután olyan, ahol községünk Szücsi múltjáról beszélgettünk. De a legnagyszerűbb az volt, amikor elértük a tisztást, ahol nagyot énekeltünk, meg játszottunk, és nyárson szalonnát sütöttünk. Szép volt ez a nap!"

Kirándulásról ír **ifj. Bella Gábor** (Győr, Munkásőr u. 58. Adyvárosi Kékiskola, Benedek Elek raj, 9023):

„Szombaton az iskolánk előtt gyülekeztek a lányok és a fiúk. Kóbor Zsuzsa osztályfőnök tanárnéni is «gyerekeivel» tartott. Édesapám fél egytől fuvarozta pajtásaimat. A kert gépkocsival tíz percre van. Nagyapám, szüleim és az öcsém már kint vártak bennünket. Labdáztunk, tollasoztunk, várakat építettünk homokból, és nagy uzsonnázást csaptunk. A tanárnéni vezetésével körbejártunk. Megmutattam az én kiskertem, és persze a nagyot is. Volt kertészkedés, retek- meg hagymaszedés az uzsonnához. Ezután vízszivattyúzás meg öntözés következett. Estefelé mindenki kapott tejfölös poharat és bele földet. Apu palántákat adott a szabadföldi ágyásokból. Sok felvételt készítettünk. Elhatároztuk, ezután is sokat kirándulunk. Idén nálunk sokan ismerkedtek meg a kertészkedéssel. Jó volt ez a délután, itt tartjuk meg majd a gyermeknapot. Apu mindenkit házhoz szállított."

Gábor fényképeket is mellékelt a leveléhez. Az ötlet kiváló: kiránduljon, kertészkedjék, játsszon együtt a család az őrssel! Ehhez persze nem csupán gépkocsi szükséges, hanem olyan édesapa is, mint Gáboré, aki szívesen, szeretettel fuvarozza, s hogy a szülők meg ne ijedjenek, egészen házáig viszi a csemetéket!

Jakab Zsófia negyedikes (Siójut, Kossuth u. 13. 8652) levelének nagyon megörültem, hiszen csupa ötletet ír le!

„Összevont osztályba járunk és az 1—4-ben 21-en tanulunk. Érdekes tanulásunk a magnós és tévés órákkal. A dicséret táblánkra a legjobbak fényképe kerül fel. Nagyon szép a mi iskolánk. Évek óta bábozunk és «Katica bábegyüttes» a nevünk. Ennek mindenki tagja. Sok aranyoklevelünk van. A bábok készítésénél szüleink is segítenek. A díszleteken sokat dolgozunk. Kukoricaszárból házat meg székelykaput ügyeskedtünk. Még az orrunk is ragasztós lett! Sokat szerepeltünk a környéken. Tavaly a televízióban is felléptünk! Szeretjük előadni a népmeséket."

Milyen érdekes: Siójuton, a bábkészítésnél segítenek a szülők. És tinálatok? Ötletpályázatunkra várjuk további ötleteiteket! Jelünk továbbra is egy gyertya és a 35-ös szám! Vajon kié lesz az ősi könyvtár? Ötlet ügyben figyelmetekbe ajánlom az egyik budapesti úttörőcsapat csatakiáltását:

— Ötlet, ötlet, az a jó,
mi megvalósít-ha-tóóóó!

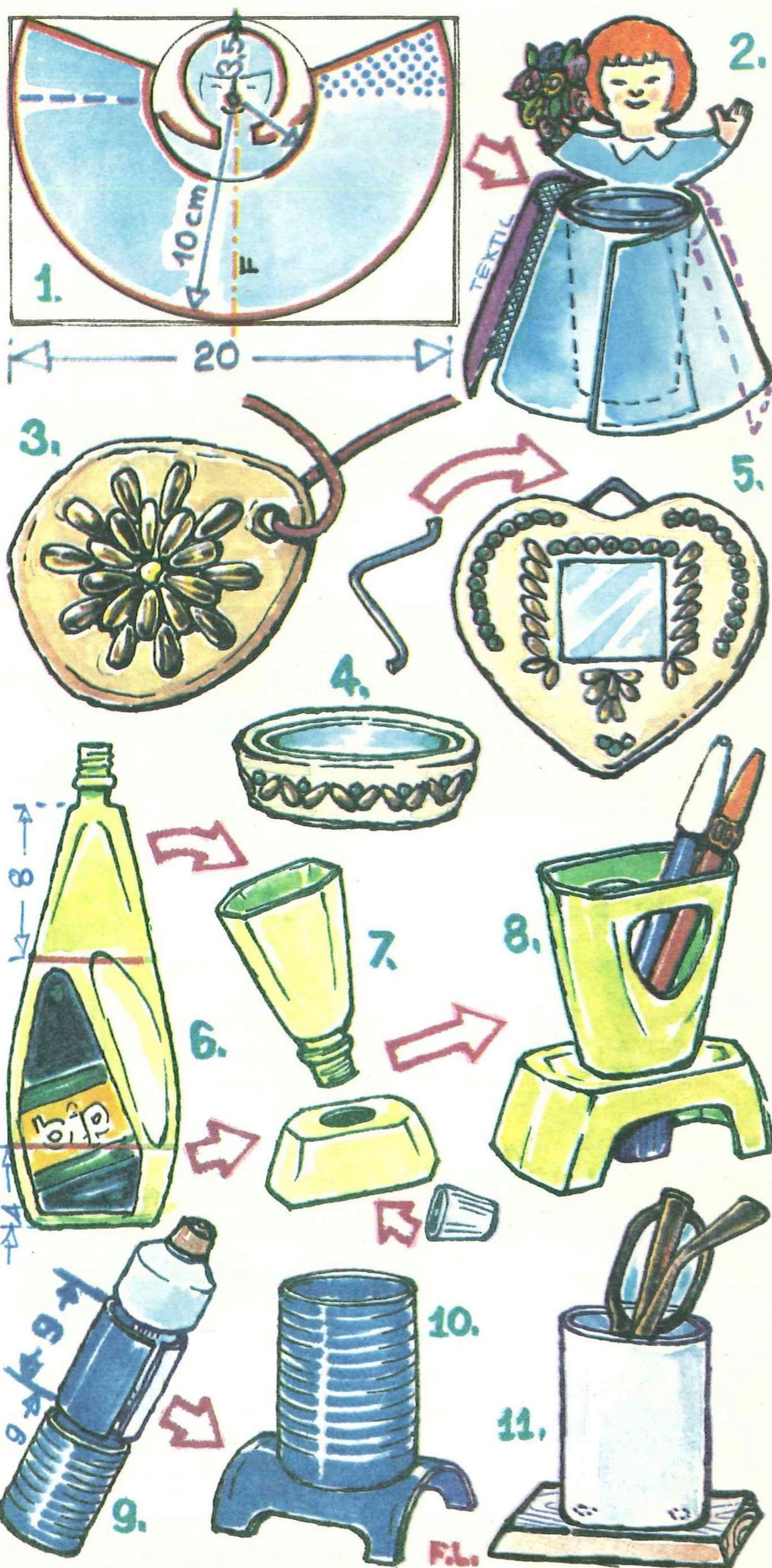
Ferkai Loránt: Nőnapi ajándékok

Fél rajzlapból kitelik a „VIRÁGTARTÓ PAPÍRKISLÁNY". Az 1. ábrán látod a szerkesztést: a 2 „F" felezővonal felső részén rajzolj körzővel egy 3,5 cm-es sugarú kört, s ugyanebből a központból egy 10 cm sugarú körívet. A piros vonal mentén kivágod, s a pontozott résznél szoknyává ragasztod (2.). A rajzon látható arcot stb. a külső, tehát a másik oldalra rajzold vagy fesd. A nyílásba 6—7 cm magas likőrös poharat vagy orvosságos flakont téve valódi virágot — pl. hóvirágot — tehetsz.

Készíthetsz liszt és ugyanannyi só keverékéből gyurmát, s ebből a masszából dísztárgyakat. A kevés vízzel összegyúrt anyagokból csinált és ellapított pogácsából — ha pl. napraforgómagokat nyomsz belé, mint a 3. ábrán —, 6—7 cm nagy, felfüggeszthető díszt állítottál elő. Ha pár napi szárítás után színtelen lakkal bevonod, ajándékod kész is! Ugyanezt a masszát 3—4 cm magas, hengeres műanyag flakon aljából vágott tálcácskára kenve és magokkal díszítve (4.) virágcserép alátétet kaptál. Magok: babfélék, borsók, mustármag, kavicsok, erdei avarban talált cserjemagok vagy üveggyöngyök stb. Mézeskalács-szívhez hasonlót is készíthetsz (5.); tükör helyett „TANÍTÓ NÉNINEK A MÓKUS ŐRSTŐL", vagy „Anyámnak 1981" feliratot, vagy fényképedet teheted be. Nagymami is örül, ha gondolsz rá!

A fura formájú BIP-flakonból alul 4, felül 8 cm-es darabot vágj le (6.), az alsón körömollóval vágott lyukba dugd be a felső részt (7.). Így kapsz egy talpas vázát, amelybe vizet csak akkor önthetsz, ha a kupakot beragasztózva csavarod a helyére; de ha csupán „formatervezés" miatt kivagdosgatod (8.), ez esetben ceruza-golyós-filctoll-tartó lesz belőle.

Kedves ajándék az asztali szemüvegtartó. Egy mosogató vagy öblítőszeres flakonból két 9 cm magas részt vágj le (9.), a kettőt ragaszd vagy drótozd össze (10.), s ebbe teheti a tanító néni, nagymami, anyu a szemüvegét. Másik megoldása, ha lapos szájvizes vagy egyéb flakon 10 cm magas darabját (11.) rászegezed egy 6×10 cm-es deszkadarabkára.

7 Márciusi fejtörő

Összerakó

Rakjatok össze a darabokból egy kört.

Keresztrejtvény

1		2	3	4		5
	■	6			■	
7	8			■	9	■
10			■	11		12
13			14			
15						
16						

Vízszintes: 1. A melegedő idővel együtt jár. 6. Nem oda. 7. Fordítva: állati lakóhelybe. 10. RÁÁ. 11. OOV. 13. Hagyni. 15. Zárt ellentéte. 16. Déligyümölcs.

Függőleges: 1. A tanórák sorát határozza meg (ék. hiba). 2. Fényt ad. 3. Az államnak fizetik. 4. Ellentétes kötőszó. 5. Ételízesítő. 8. Föld alatti munkahely. 9. Gyakori halfajta. 11. Fogkrémfajta. 12. Nézeteltérés. 14. Ez, oroszul.

A keresztrejtvényből beküldendő a **vízszintes 1., 16.**, a **függőleges 1.** és **2.**

Család

Mari három évvel fiatalabb Janinál. Édesanya négyszer olyan idős, mint Mari, Apa két évvel idősebb édesanyánál. Éveik száma összesen 75. Hány évesek a család tagjai?

Nehéz számtan

Milyen számokat kell a pontok helyére tenni, hogy helyes eredményt kapjunk? Írjátok le az egész szorzást!

32.7 × 3.
9741
..98.
11.39.

Betűrejtvény

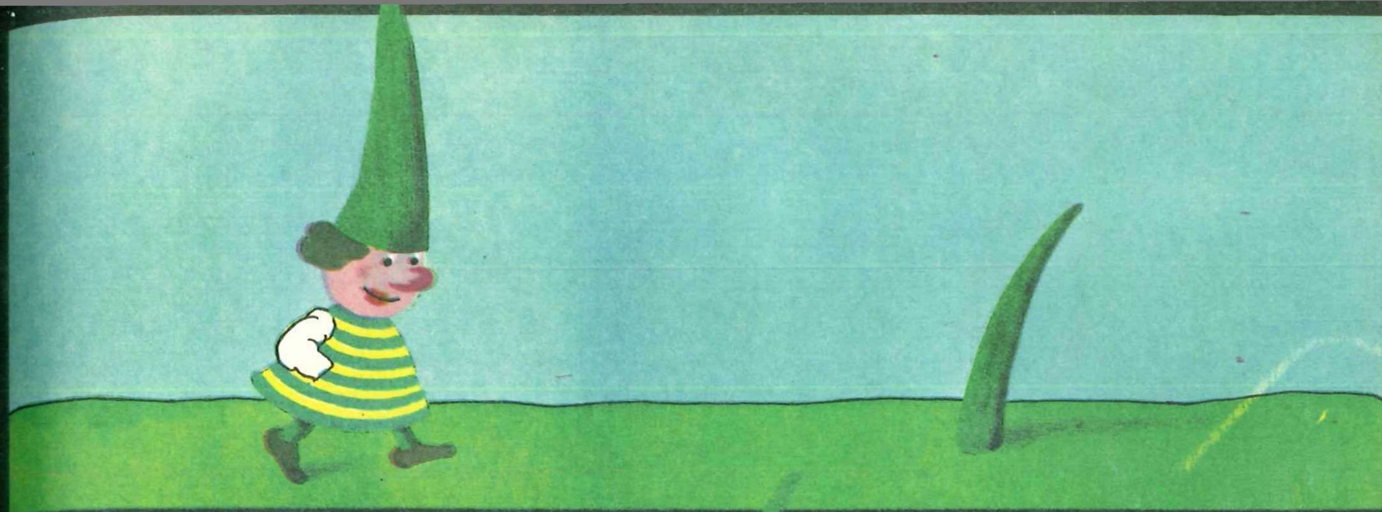

Figyelem! Ezt a rejtvényt a 7-es számmal együtt majd csak májusban kell beküldeni szerkesztőségünk címére. Mind az öt fejtörőt írjátok le levélben, a rajzokat ne vágjátok ki a lapból.

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXX. évf. 3. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1., közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 55,— Ft, I. félévre 33,— Ft, II. félévre 22,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 80.1050. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címoldal **Németh Nelli**, a hátsó borító **Görög Júlia** munkája.

Vida Győző rajza

Ára: 5,50 Ft

